

ЕНЕРГИЙНА ПОЛИТИКА И ЕНЕРГИЙНА ДИВЕРСИФИКАЦИЯ

Руслан Стефанов

Кръгла маса:
„Енергийна политика и енергийна
диверсификация“

18.05.2010, София

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България.

Съдържание

- Енергийната диверсификация - макроикономически измерения
- Сектор енергетика - кратко представяне на основните предизвикателства
- Структура на пазара
- Някои основни дисбаланси

Енергийни външно-търговски дисбаланси

- Един от най-значимите елементи на външно-търговския дефицит е дефицита по търговията с енергия - около 1/3
- Основен принос имат петрола, газта и въглищата:
- Енергийният външно-търговски дефицит е ограничен до много малък брой чужди партньори (Русия, Украйна)

Търговски дефицит на България

- През годините търговският дефицит расте
- Тази тенденция е значително повлияна от повишаването на вноса на енергийни източници и промените в техните цени. Енергията се равнява на над 20% от вноса на България
- В същото време енергията е значителна част и от износа - над 15%
- Енергията се равнява на над 3 млрд евро или 30% от търговския дефицит

Енергийна сигурност и енергиен микс

- Първично потребление на енергия: въглища 33%, нефт 24%, ядрена 24%, газ 14%, ВЕИ 5%
  - 71% от високовъглеродни - нефт, газ и въглища
  - 29% от ниско въглеродни- ВЕИ и ядрена
- Наличие на местни източници в местното първично производство на енергия:
  - 49 % твърди горива (90% от които лигнитни въглища от мини Марица - Изток)
  - 38% ядрена
  - 11% ВЕИ(7% биомаса, 4% хидро, вятър)
  - 3% газ

Сектор нефт

Висока концентрация на пазарна сила в секторите суров нефт и нефтопреработване

Често качеството на рафинираните продукти е лошо заради смесването им с нискокачествени вносни суровини

Голям 'сив' сектор, обхващащ 1/3 от пазара

Сектор природен газ

Висока концентрация
на внос през
единствен път на
доставки

Монополи в нефтения и
газовия сектори

Монопсон (единствен
купувач) в транзита на
газ; доминиране на
местните доставки

Липса на преимущество
при преговорите с
чуждия доставчик,
който е и единствен
ползвател на
транзитните тръби

Сектор въглища

Пазарна сила

- Висока концентрация на пазарна сила както в предлагането, така и в търсенето

CO₂

- Трудности при постигане на стандартите за опазване на околната среда
- Скъпи чисти технологии

Енергиен МИКС

- Съредноваване с ядрената и термо централите

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България.

Сектор ВЕИ

Прекален интерес в изграждането на ветропаркове (подадени молби за 12 - 14 GW)

Забавяне в изграждането на ВЕЦ-ове заради лошо управление на проектите

Липса на сигурност у инвеститорите, особено заради проблеми с включването към мрежата

Ядрен сектор

Неясен енергиен
МИКС

Липса на оптимално
вземане на решения
за НОВИ МОЩНОСТИ

Предизвикателство
в запазване на
знанието и
технологичния
потенциал

Липса на прозрачно
финансово
управление

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България.

Термоцентрали

Предизвикателства

- Нужда от големи инвестиции
- Съредновават се с ядрената за базов капацитет
- Несигурност в търсенето

Възможности

- Вносни въглища биха могли да повишат горивния коефициент

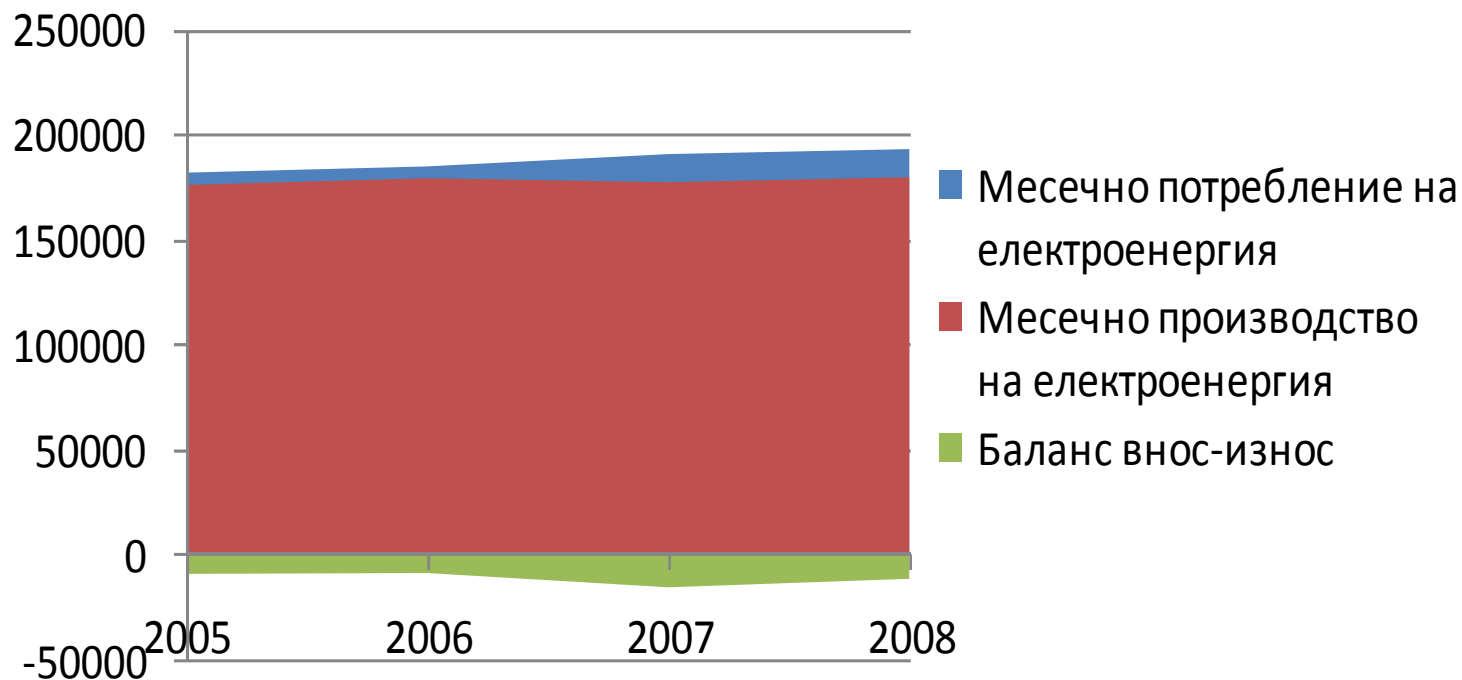

Структура на пазара

- Ниски цени и ниски доходи възпрепятстват инвестициите в рехабилитации, нови мощности и подобрения в мрежата
- Липса на ясна регулаторна политика, която да разреши проблемите с ценообразуването
- Нулев напредък в либерализирането на газовия пазар
- Нужда от енергийна борса

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България.

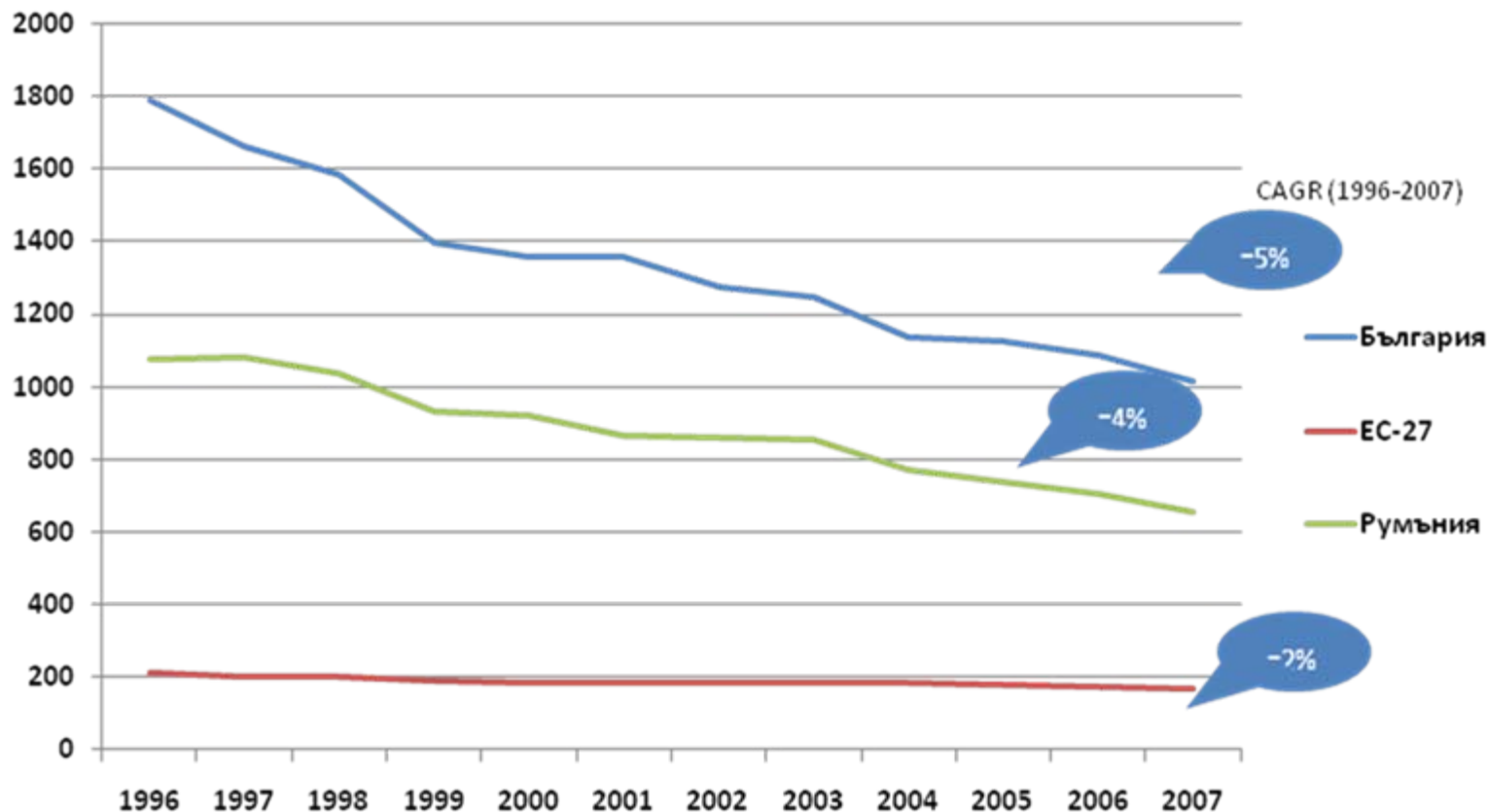
Балканските държави, без България (сборни месечни данни) - GWh

Източник: *Balkan Energy News*, Център за изследване на демокрацията.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България.

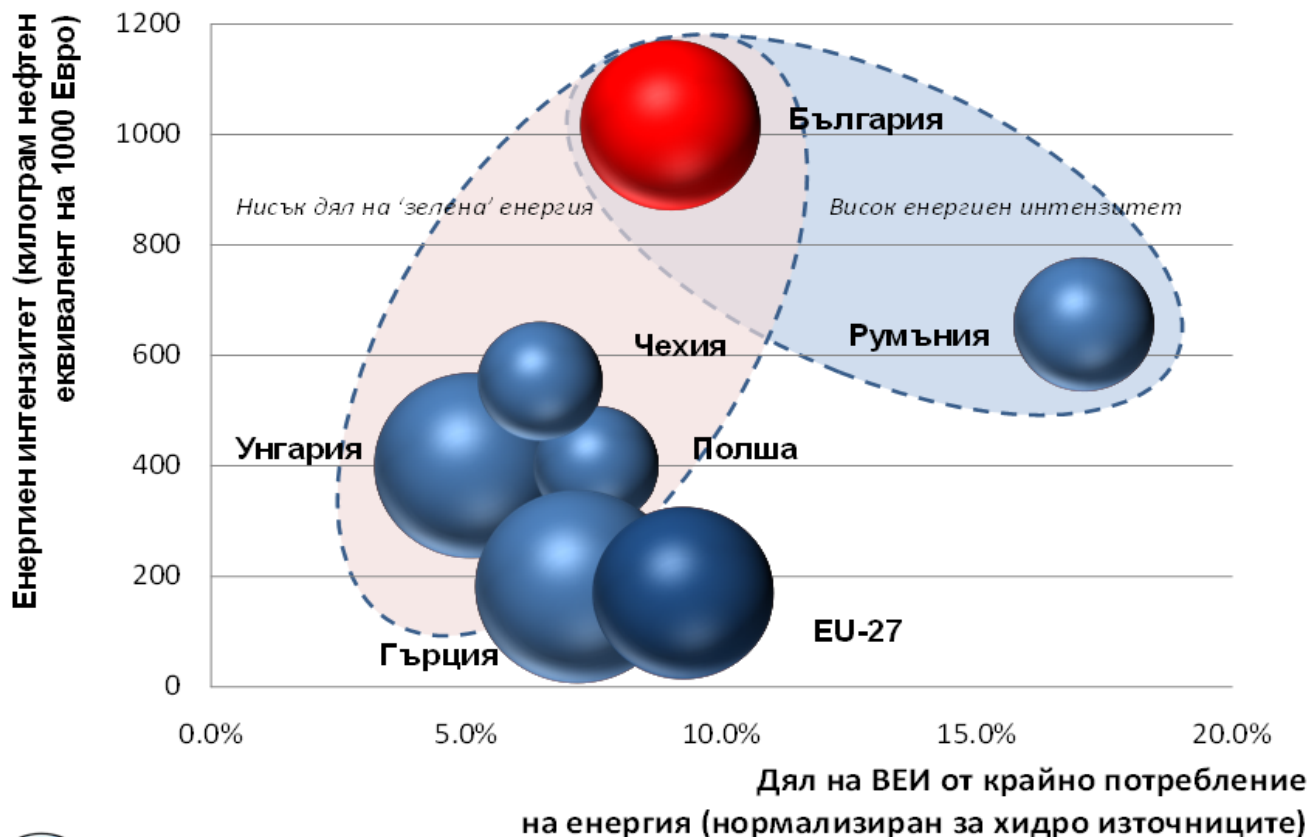
Енергиен интензитет - сравнение с Румъния

Източник: Евростат, Център за изследване на демокрацията.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България.

Липса на ефективност, устойчивост и независимост

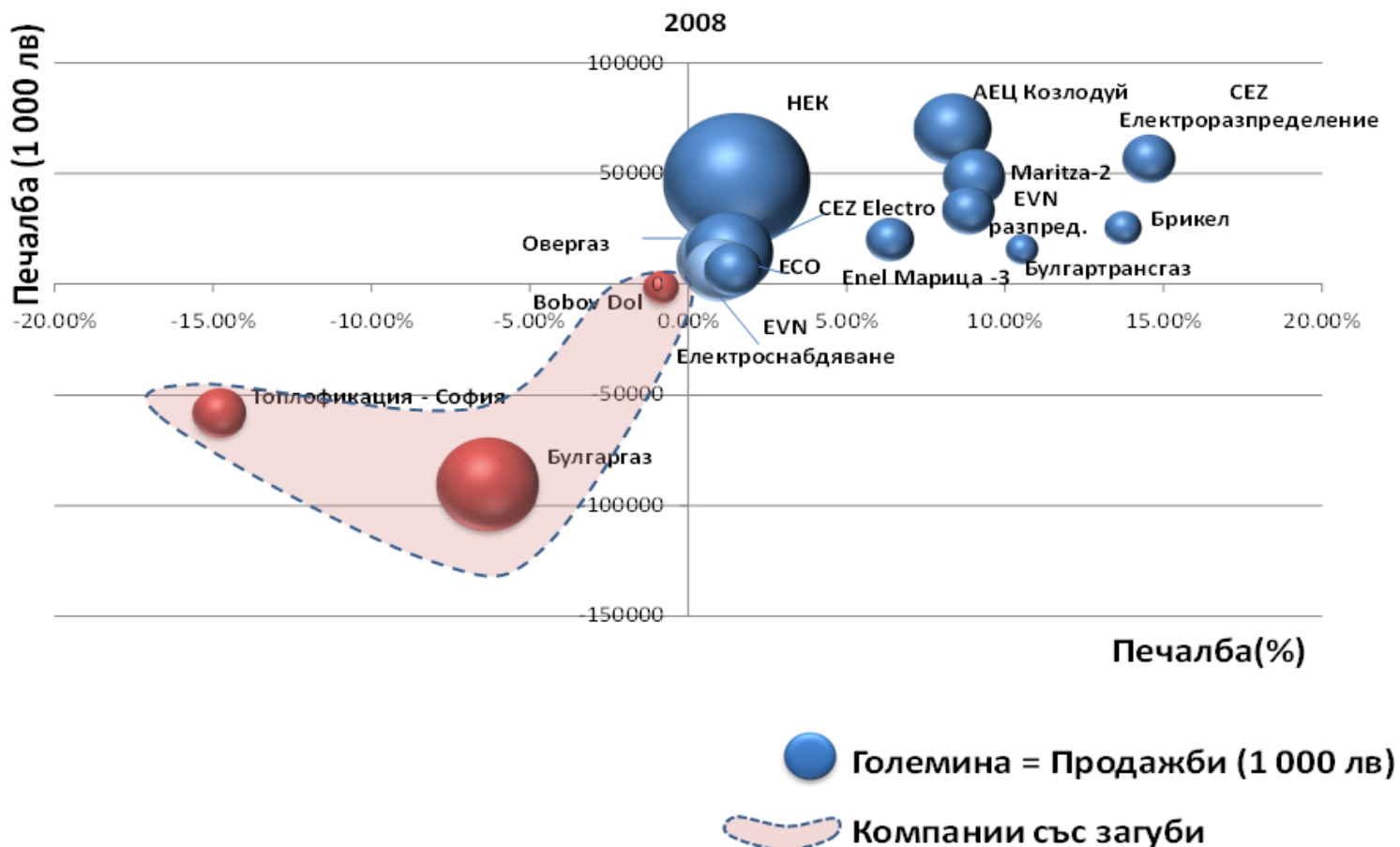
Размер на сфера = енергийна зависимост в % (нетен внос разделен на сумата от брутно потребление на енергия и бункеровка)

Източник: Евростат, Център за изследване на демокрацията.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България.

Рентабилност в сектор енергетика

Източник: в-к Капитал, Център за изследване на демокрацията.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България.

Как да се запушат 'дупките'?

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България.